

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Sžrk/8/2017
Identifikačné číslo spisu: 1014201582
Dátum vydania rozhodnutia: 31.07.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Jozef Hargaš
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:1014201582.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Jozefa Hargaša a z členov senátu JUDr. Kataríny Benczovej a JUDr. Marty Molnárovej v právnej veci žalobcov: 1/ S. S., bytom X.. XXX/XX, D. T., 2/ Z.. W. J., bytom W. č. XXX/A, U., 3/ R. X., bytom M. XX, T., 4/ Z.. J. T., bytom F. č. XX, U., 5/ X. R., bytom W. č. XX, U., 6/ R. W., bytom T. č. X, U., 7/ Z.. J. E., bytom R. č. XX, U., 8/ Z.. S. E., bytom R. č. XX, U., 9/ P. H., bytom S. č. XX, U., 10/ Z.. Z. W., bytom F. č. X, U., 11/ H. F., bytom D. č. X, U., 12/ R. F., bytom O. č. XX, Z. pri D., 13/ H. N., bytom F. č. X, U., 14/ Z.. G. T., bytom D. č. XX, U., zastúpených advokátom JUDr. Jánom Havlátom, Advokátska kancelária HAVLÁT & PARTNERS, so sídlom Rudnayovo nám. 1, Bratislava, proti žalovanému: Okresný úrad Bratislava, Odbor opravných prostriedkov, Referát pôdohospodárstva, so sídlom Tomášikova 46, Bratislava, za účasti: 1/ H. X., bytom Q. č. XX, U., 2/ J. X., bytom Q. č. XX, U., obaja zastúpení advokátkou JUDr. Alenou Bábikovou, Michalská č. 2, Bratislava, 3/ H. J. O., bytom J. č. XX, Z. pri D., o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č.: OU-BA-OOP4-2014/4/18236-VSK z 21. júla 2014, v konaní o kasačnej sťažnosti žalobcov proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 5S/204/2014-83 zo 4. októbra 2016, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 5S/204/2014-83 zo 4. októbra 2016 zrušuje a vec vracia krajskému súdu na ďalšie konanie

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Bratislave rozsudkom č. k. 5S/204/2014-83 zo 4. októbra 2016 zamietol žalobu, ktorou sa žalobcovia domáhali preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného č.: OU-BA-OOP4-2014/4/18236-VSK z 21. júla 2014, ktorým žalovaný potvrdil prvostupňové rozhodnutie Obvodného pozemkového úradu Senec, pozemkového a lesného odboru č. OPÚ/2008/2365-8/MO zo dňa 22. apríla 2009 o zastavení konania vo veci návrhu Základnej organizácie Slovenského zväzu záhradkárov 6-1 Bernolákovo - Benzínka, k. ú. U. na vyporiadanie vlastníctva podľa § 7 ods. 1 zákona č. 64/1997 Z.z. o užívaní pozemkov v zriadených záhradkových osadách a vyporiadaní vlastníctva k nim v znení

neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 64/1997 Z.z.“). O trovách konania rozhodol krajský súd tak, ďalším účastníkom v 1/ a 2/ rade priznal plnú náhradu trov konania.

2. Žalovaný dospel k záveru, že užívatelia pozemkov (členovia ZO SZZ 6-1 Bernolákovo - záhradková osada Benzínka) nepreukázali, že splnili podmienku podľa § 2 ods. 1 zákona č. 64/1997 Z.z. (zriadenie záhradkovej osady do 24.06.1991), nepreukázali splnenie podmienky podľa § 2 ods. 2 zákona č. 64/1997 Z.z. (že sú legálnymi nájomcami alebo užívateľmi predmetných pozemkov). Zmluva o užívaní poľnohospodárskej pôdy uzavretá dňa 24. augusta 1983 na dobu neurčitú na pozemok parc. č. XXXX o výmere 7 668 m² a Hospodárska zmluva o dočasnom užívaní národného majetku z 8. júna 1989 uzavretá na dobu 20 rokov na pozemok parc. č. XXXX o výmere 7 668 m² boli podľa názoru žalovaného uzavreté v rozpore s vtedy platnými právnymi predpismi - nebolo vydané rozhodnutie o využití územia podľa § 32, 37, 38 a 117 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku a podľa § 52 až 58 vyhlášky č. 83/1976 Zb. o všeobecných technických požiadavkách na výstavbu. Podľa žalovaného citované zmluvy nenadobudli účinnosť a členovia ZO SZZ 6-1 Bernolákovo - záhradková osada Benzínka užívajú predmetný pozemok nelegálne, v rozpore s platnými právnymi predpismi.

3. Krajský súd v Bratislave po preskúmaní veci dospel k záveru, že orgány verejnej správy dostatočne zistili skutkový stav a tento aj po právnej stránke správne posúdili. Krajský súd sa stotožnil s právnym názorom orgánu verejnej správy, že nedošlo k legálnemu zriadeniu záhradkovej osady tak, ako to predpokladá ustanovenie § 2 ods. 1 zákona č. 64/1997 Z.z. Žalobcovia nepreukázali splnenie podmienky uvedenej v § 2 ods. 2 zákona č. 64/1997 Z.z., že sú riadnymi nájomcami alebo užívateľmi predmetných pozemkov. Žalobcovia nepredložili správne orgánu doklady, ktoré mali svedčiť o vlastníctve československého štátu a správe MNV Bernolákovo, ani doklad o zlúčení parciel do jedného zlúčeného pozemku parc. č. XXXX.

4. Zriadenie záhradkárskej osady musí byť posudzované podľa práva platného v čase, kedy na pozemku alebo jeho časti mala záhradková osada vzniknúť. Podľa § 52 až 58 vyhl. č. 83/1976 Zb. bolo ako prvý krok pre zriadenie záhradkovej osady potrebné vydanie rozhodnutia o využití územia, ktorým sa umiestňovala záhradková osada, pričom jeho obsahom bolo určenie pozemkov s ich presnou identifikáciou, na ktorých sa záhradková osada zriaďuje, uvedenie doby užívania a následne, či bola uzavretá dohoda o dočasnom užívaní pozemkov na záhradkárske účely a jej prípadné schválenie príslušným správny orgánom. Územné rozhodnutie na zriadenie záhradkovej osady vydané nebolo. Na ustanovujúcej členskej schôdzi dňa 20. februára 1983 mohla vzniknúť organizačná zložka SZZ 6-1, ale nemohla byť týmto spôsobom zriadená záhradková osada.

5. Vlastníci pozemkov preukázali dokladmi, že vlastníctvo predmetných pozemkov nikdy neprešlo na štát. Keďže vlastníctvo k ich pozemku neprešlo na štát, nebolo potrebné si ich vrátenie uplatniť v rámci reštitúcií, to znamená, že ich nadobudli dedením od právnych predchodcov. Správny orgán získal štetrením doklady o vznesení parciel do družstevného užívania. Výplýva z toho, že nešlo o legálne zriadenú záhradkovú osadu v zmysle § 2 ods. 1 zákona č. 64/1997 Z.z., keď nebolo preukázané uzavretie zmluvy s organizáciou, ktorá mala k pozemkom právo správy alebo iné v citovanom zákone uvedené právo.

6. Krajský súd dospel k záveru, že uzavretá zmluva z 24. augusta 1983 a uzavretá zmluva z 8. júna 1989 nenadobudli účinnosť a nebolo vydané územné rozhodnutie. Z toho vyplýva, že ZO SZZ 6-1 Bernolákovo nebola zriadená k 24.06.1991 a nebola splnená podmienka podľa ust. § 2 ods. 1 zákona č. 64/1997 Z.z. a jej členovia užívajú predmetné pozemky nelegálne. Tým, že nebola splnená podmienka podľa ust. § 2 ods. 1 zákona č. 64/1997 Z.z. nemôže byť splnená ani podmienka podľa ust. § 2 ods. 2 zákona č. 64/1997 Z.z., že členovia ZO SZZ 6-1 Bernolákovo sú legálnymi užívateľmi predmetných pozemkov. Nájomcom alebo užívateľom môže byť len člen v zriadenej záhradkovej osade. Tým, že nie sú splnené uvedené zákonné podmienky nemôže vzniknúť zákonný nájom medzi vlastníkom a užívateľom podľa ust. § 3 ods. 1 zákona č. 64/1997 Z.z. Vzťahy medzi účastníkom konania a vlastními pozemkov je možné vysporiadať v občianskoprávnom konaní podľa Občianskeho zákonníka.

7. Krajský súd sa stotožnil s právnym názorom orgánu verejnej správy, že nie je splnená podmienka podľa ustanovenia § 6 písm. a) a b) zákona č. 64/1997 Z.z. a to, že užívatelia pozemkov a záhradková organizácia nie sú účastníkmi správneho konania. Taktiež podľa krajského súdu nebola splnená podmienka podľa § 7 ods. 1 uvedeného zákona a to, že konanie sa začína na návrh nadpolovičnej väčšiny užívateľov, ktorí užívajú nadpolovičnú výmeru plochy a prislúchajúci podiel z výmery spoločných pozemkov a ktorí preukázali, že vlastníci odmietli k týmto pozemkom uzavrieť kúpnu zmluvu s návrhom ceny najmenej vo výške náhrady uvedenej v § 11 alebo že vlastníci sa k návrhu kúpnej zmluvy nevyjadřili v lehote podľa ods. 2. Členovia ZO SZZ 6-1 Bernolákovo nie sú legálnymi užívateľmi predmetných pozemkov a preto nemôžu podať návrh na začatie konania.

8. Proti právoplatnému rozsudku krajského súdu podali žalobcovia v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť a žiadali, aby najvyšší súd zrušil rozhodnutie žalovaného ako aj rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu a vec mu vrátil správne orgánu na ďalšie konanie. Zároveň si voči žalovanému uplatnili náhradu trov konania. Mali za to, že krajský súd nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci, a že podanie bolo nezákonne odmietnuté.

9. Krajskému súdu vytýkali, že svoje rozhodnutie dostatočne neodôvodnil a napadnutý rozsudok je preto nepreskúmateľný a arbitrárny. Týmto postupom krajský súd odňal žalobcom právo na spravodlivý proces. Podľa žalobcov z judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky vyplýva, že súčasťou práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces je, aby súd na skutkový stav aplikoval platný a účinný právny predpis, objektívne posúdil všetky skutočnosti závažné pre rozhodnutie a starostlivo sa zaoberal vecou tak, aby poskytol účinnú právnu ochranu, pričom rozhodnutie všeobecného súdu musí uviesť dostatočné dôvody, na základe ktorých je založené a vysporiadať sa s tými argumentmi účastníka, ktoré sú vo veci relevantné.

10. Žalobcovia ďalej namietali nesprávne právne posúdenie, keď sa krajský súd stotožnil s názorom žalovaného, ktorý podľa žalobcov nesprávne posúdil podmienky, ktoré musia byť splnené v záujme toho, aby záhradková osada mohla byť kvalifikovaná ako zriadená záhradková osada v zmysle ustanovenia § 2 ods. 1 zákona č. 64/1997 Z.z., pričom toto ustanovenie neodkazuje na územnoprávnu úpravu zakotvenú v zákone č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon). Podľa názoru žalobcov územné rozhodnutia vydané vtedajšími orgánmi štátnej správy nie sú hmnotnoprávnou podmienkou pre kvalifikovanie záhradkárskej osady ako zriadenej podľa § 2 ods. 1 zákona č. 64/1997 Z.z.

11. Žalobcovia tiež považovali za nezákonný postup správneho orgánu, ktorý v správnom konaní nekonal so záhradkárskou organizáciou ako s účastníkom konania, pričom jej postavenie účastníka konania jednoznačne priznáva ustanovenie § 6 zákona č. 64/1997 Z.z.

12. Žalovaný v písomnom vyjadrení ku kasačnej sťažnosti žalobcov kasačnú sťažnosť ako nedôvodnú zamietnuť. Uviedol, že žalobcovia nimi namietanú arbitrárnosť rozsudku ničím nekonkretizovali, neidentifikovali presne svoje žalobné námietky, ktorými sa krajský súd podľa ich názoru nezaoberal. Zotrvával na svojom názore, že podľa právnej úpravy platnej v čase vzniku záhradkárskej osady nebolo možné, aby záhradkárska osada vznikla legálne bez vydania územného rozhodnutia. Poukázal tiež na to, že zákon č. 64/1997 Z.z. je pokračovaním úpravy záhradkových osád, ktorá existovala pred jeho prijatím, teda zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku, ktorý nadobudol účinnosť k 24. júnu 1991. Tento vzťah jasne vyplýva z ustanovenia § 2 zákona č. 64/1997 Z.z., ktorý zriadenú záhradkovú osadu označuje ako zriadenú najneskôr 24. júna 1991.

13. Ďalšia účastníčka konania v 3. rade vo svojom vyjadrení ku kasačnej sťažnosti žalobcov navrhla kasačnú sťažnosť ako nedôvodnú zamietnuť. Podľa jej názoru krajský súd vec správne právne posúdil a

rozhodol správne, keď sa stotožnil s názorom žalovaného na zriadenie záhradkovej osady. Uviedla, že aj keď zákon č. 64/1997 Z.z. neodkazuje na úpravu zakotvenú v stavebnom zákone a jeho vykonávacích predpisoch, tieto všeobecne záväzné predpisy platia aj pre danú vec a platili aj v čase vzniku záhradkovej osady.

14. Najvyšší súd Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd postupom podľa § 452 a nasl. Správneho súdneho poriadku preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a jednomyselne dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná. Rozhodol bez nariadenia pojednávania podľa ustanovenia § 455 Správneho súdneho poriadku s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke najvyššieho súdu. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 31. júla 2019.

15. Predmetom preskúmania v prejednávanej veci je rozhodnutie žalovaného, ktorým potvrdil rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa o zastavení konania vo veci návrhu ZO SZZ 6-1 Bernolákovo - Benzínka na vyporiadanie vlastníctva podľa § 7 ods. 1 zákona č. 64/1997 Z.z.

16. Podľa § 139 ods. 1 Správneho súdneho poriadku v písomnom vyhotovení rozsudku sa po slovách "V mene Slovenskej republiky" uvedie označenie správneho súdu, mená a priezviská sudcov rozhodujúcich vo veci, presné označenie účastníkov konania a ich zástupcov, účasť prokurátora, označenie prejednávanej veci, znenie výroku, odôvodnenie, poučenie o prípustnosti kasačnej sťažnosti, o lehote na podanie kasačnej sťažnosti, o náležitostiach kasačnej sťažnosti, o povinnom zastúpení advokátom v kasačnom konaní alebo o neprípustnosti opravného prostriedku, deň a miesto vyhlásenia.

17. Podľa § 139 ods. 2 Správneho súdneho poriadku v odôvodnení rozsudku uvedie správny súd stručný priebeh administratívneho konania, stručné zhrnutie napadnutého rozhodnutia, podstatné zhrnutie argumentov žalobcu a vyjadrenia žalovaného, prípadne ďalších účastníkov, osôb zúčastnených na konaní a zainteresovanej verejnosti, posúdenie podstatných skutkových tvrdení a právnych argumentov, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Ak správny súd zruší rozhodnutie orgánu verejnej správy a vráti mu vec na ďalšie konanie, je povinný v odôvodnení rozsudku uviesť aj to, ako má orgán verejnej správy vo veci ďalej postupovať. Správny súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

18. V zmysle § 440 ods. 1 písm. f) Správneho súdneho poriadku kasačnú sťažnosť možno odôvodniť tým, že krajský súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

19. Právo na spravodlivý proces zahŕňa právo na prístup k súdu, právo na nezávislý a nestranný súd, právo na verejnosť konania a rozhodnutia, právo na rozhodnutie v primeranej lehote a právo na spravodlivé prejednanie veci, do ktorého okrem iného patrí aj právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Rozhodnutie súdu musí byť odôvodnené a musí byť z neho dostatočne zrejmé, na základe čoho súd dospel k svojmu rozhodnutiu. Aj keď nie je nevyhnutné, aby sa súd vysporiadal s úplne všetkými argumentmi účastníkov, vyjadrenie, ktoré bolo akceptované a malo rozhodujúci vplyv na výsledok sporu, musí byť zdôvodnené jasne a nepochybné.

20. Krajský súd pri odôvodňovaní napadnutého rozsudku nepostupoval v zmysle vyššie uvedených zákonných pravidiel. Najvyššiemu súdu nie je zrejmé, na základe akých skutkových okolností a dôkazov dospel krajský súd k svojmu záveru, a akým spôsobom na skutkový stav aplikoval relevantné ustanovenia právnych predpisov. Odôvodnenie rozsudku, keď sa súd len stotožní s postupom a rozhodnutím žalovaného správneho orgánu, bez toho, aby svoj záver podporil jasnou právnou a logickou argumentáciou, nemožno považovať za presvedčivé a zákonné. Najdôležitejšou časťou odôvodnenia rozsudku je právny názor konajúceho súdu, ktorý odôvodňuje výrok a umožňuje každému pochopiť, prečo konajúci súd vo veci rozhodol tak, ako rozhodol. Keďže výrok rozsudku nekorešponduje relevantné odôvodnenie, najvyšší súd ani nemá možnosť posúdiť, či je rozhodnutie krajského súdu vo

výroku vecne správne.

21. Úlohou súdu v preskúmvacom konaní je posúdiť zákonnosť postupu a rozhodnutia správneho orgánu v medziach žaloby, pričom v danom prípade krajský súd týmto spôsobom vôbec nepostupoval a na žalobné námietky nereagoval relevantnou argumentáciou. Namiesto zrozumiteľného a logického vyhodnotenia argumentácie žalobcu vo vzťahu k zisteniam a záverom žalovaného krajský súd len popisne reprodukoval skutkové zistenia vyplývajúce z administratívneho spisu žalovaného a následne reprodukoval závery žalovaného správneho orgánu, pričom vlastná argumentácia súdu vo vzťahu k žalobným námietkam v rozhodnutí chýba.

22. V odôvodnení rozsudku absentuje samotná logická úvaha krajského súdu, z ktorej by bolo zrejmé, ako krajský súd vzájomne vyhodnotil tie-ktoré skutkové zistenia a príslušnú právnu úpravu a z akého dôvodu vyvodil závery, ku ktorým dospel, vysporiadajúc sa pritom s konkrétnymi vecnými námietkami žalobcu. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku nemožno zistiť, akým spôsobom krajský súd aplikoval na zistený skutkový stav relevantné ustanovenia právnych predpisov. Záver súdu o zákonnosti preskúmvaného rozhodnutia musí byť podložený vlastnou argumentáciou konajúceho súdu, vychádzajúcou zo zisteného skutkového stavu, ktorý je subsumovaný pod relevantné právne normy, pričom je nutné, aby konajúci súd reagoval na vecne relevantné žalobné námietky.

23. Ako vyplýva z uvedeného, odôvodnenie napadnutého rozsudku nemožno považovať za presvedčivé a zákonné. Svojím postupom krajský súd porušil právo žalobcu na spravodlivý proces, ktoré vychádza z čl. 46 ods. 1 a ods. 2 Ústavy SR.

24. Vzhľadom na uvedené skutočnosti kasačný súd rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 5S/204/2014-83 zo 4. októbra 2016 podľa § 462 ods. 1 SSP zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Úlohou krajského súdu v ďalšom konaní bude vec opätovne prejednať v medziach podanej správnej žaloby a následne rozhodnúť, pričom krajský súd bude povinný svoje rozhodnutie náležite a presvedčivo odôvodniť.

25. Podľa § 467 ods. 3 SSP ak kasačný súd zruší rozhodnutie krajského súdu a vec mu vráti na ďalšie konanie, krajský súd rozhodne aj o nároku na náhradu trov kasačného konania.

26. Vzhľadom k tomu, že kasačný súd zrušil napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave a vec mu vrátil na ďalšie konanie a v kontexte s vyššie citovaným ustanovením o trovách kasačného konania, o nároku na náhradu trov kasačného konania rozhodne krajský súd.

27. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v danej veci rozhodol pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok **n i e j e** prípustný.